



# AK 385 Kirkkoaukio ja kulttuurikeskus ASEMAKAAVAN SELOSTUS

**LUONNOS**

Asemakaavan muutos, joka koskee Iisalmen kaupungin 1. kaupunginosan kortteleita 20, 60, 65–67 ja 69 sekä niihin rajautuvia puisto- ja katualueita.

Asemakaavan muutoksella muodostuu Iisalmen kaupungin 1. kaupunginosan korttelit 3 (osa), 20, 60 ja 66 sekä puisto- ja katualuetta



## Kaavan laatija

Postiosoite: Iisalmen kaupunki, kaavoitus, Pohjolankatu 14, 74100 IISALMI  
Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@iisalmi.fi

Hannele Kelavuori, asemakaava-arkkitehti

puh. 040 830 2783

Jyrki Könttä, kaupungininsinööri

puh. 040 588 9022

Heli Kärki, kaavavalmistelija

puh. 040 355 1886

Kaavan vireille tulo:

8.9.2023

## Kaavan hyväksyminen:

Kaupunginhallitus

Kaupunginvaltuusto

# 1. TIIVISTELMÄ

## 1.1. Asemakaavan muutosalue

Kaavamuutosalue sijaitsee keskustassa ruutukaava-alueella. Alue käsittää Kulttuurikeskuksen korttelin sekä Haukiniemenkadun, Päiviönkadun, Ilvolankadun ja Savonkadun välisen alueen. Kyseiset katualueet ovat ainakin osittain mukana kaavamuutosalueessa.

Kaava-alueella sijaitsevat rakennukset: Lyseo, Juhani Ahon koulu, Kulttuurikeskus, Pyhän Ristin kirkko ja LUMA-keskus Majakka.



Kuva 1 Kaava-alueen sijainti.

## 1.2. Asemakaava ja asemakaavan muutoksen tavoitteet

Asemakaavan muutoksella uusitaan vuosilta 1985 ja 2001 olevat asemakaavat. Työssä selvitetään muun muassa alueen kulttuuriympäristön arvot, sillä Kirkonmäen alue on saanut statuksen valtakunnallisesti arvokas Kirkkoaukio ja puistoakselit asemakaavan tekemisen jälkeen ja kulttuurikeskuksen asemakaava taas on ajalta ennen kulttuurikeskuksen rakentamista.

Kaava-alueella on pääosin julkisessa käytössä olevia, opetus-, kulttuuri- ja kirkollisia rakennuksia. Kaava-alue sijoittuu maisemallisesti lisalmen kaupungin keskustan korkeimmalle mäelle,

"Kirkonmäelle". Kaava-alue on pitkälti rakentunutta aluetta. Kaava-alueella ei asuinkiinteistöjä, mutta alue rajautuu asuinkortteleihin useilta sivuilta.

### 1.3. Kaavaprosessin vaiheet

#### Kaavan vireille tulo:

|                |               |
|----------------|---------------|
| Kuulutus       | 8.9.2023      |
| OAS nähtävillä | 11.–29.9.2023 |

#### Kaavan käsittelyvaiheet luottamuselimissä ja nähtävilläoloajankohdat:

|                         |                   |
|-------------------------|-------------------|
| Tekninen lautakunta     | 15.11.2023 § 147  |
| Kaavaluonnos nähtävillä | xx.xx.–xx.xx.20xx |
| Tekninen lautakunta     | xx.xx.20xx § xx   |
| Kaupunginhallitus       | xx.xx.20xx § xx   |
| Kaavaehdotus nähtävillä | xx.xx.–xx.xx.20xx |
| Tekninen lautakunta     | xx.xx.20xx § xx   |

#### Kaavan hyväksyminen:

|                   |                 |
|-------------------|-----------------|
| Kaupunginhallitus | xx.xx.20xx § xx |
| Kupunginvaltuusto | xx.xx.20xx § xx |

# Sisällysluettelo

|                                                                                                |           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1. Tiivistelmä .....</b>                                                                    | <b>2</b>  |
| 1.1. Asemakaavan muutosalue .....                                                              | 2         |
| 1.2. Asemakaava ja asemakaavan muutoksen tavoitteet.....                                       | 2         |
| 1.3. Kaavaprosessin vaiheet .....                                                              | 3         |
| <b>2. Lähtökohdat ja alueen nykytilanne .....</b>                                              | <b>6</b>  |
| 2.1. Selvitys suunnittelualueen oloista .....                                                  | 6         |
| 2.1.1. Alueen yleiskuvaus .....                                                                | 6         |
| 2.1.2. Luonnonympäristö ja maisema .....                                                       | 7         |
| 2.1.3. Rakennettu ympäristö .....                                                              | 8         |
| Puistoalue .....                                                                               | 8         |
| Rakennukset .....                                                                              | 8         |
| Alueen toiminnot .....                                                                         | 10        |
| 2.1.4. Maanomistus .....                                                                       | 11        |
| 2.2. Suunnittelutilanne .....                                                                  | 11        |
| 2.2.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet .....                                         | 11        |
| 2.2.2. Maakuntakaava .....                                                                     | 11        |
| 2.2.3. Yleiskaava .....                                                                        | 12        |
| 2.2.4. Asemakaava .....                                                                        | 13        |
| 2.2.5. Rakennusjärjestys .....                                                                 | 15        |
| 2.2.6. Rakennuskiellot .....                                                                   | 15        |
| 2.2.7. Päätökset, sopimukset, suunnitelmat ja investoinnit .....                               | 15        |
| 2.2.8. Kiinteistörekisteri .....                                                               | 15        |
| 2.2.9. Pohjakartta .....                                                                       | 15        |
| 2.2.10. Muut suunnitelmat ja selvitykset .....                                                 | 15        |
| <b>3. Asemakaavan suunnittelu ja kaavaprosessi .....</b>                                       | <b>18</b> |
| 3.1. Asemakaavan suunnittelun tarve .....                                                      | 18        |
| 3.2. Osallistuminen ja yhteistyö .....                                                         | 18        |
| 3.2.1. Osalliset .....                                                                         | 18        |
| 3.2.2. Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt .....                                         | 19        |
| 3.2.3. Viranomaisyhteistyö .....                                                               | 19        |
| 3.3. Kaavahankkeen aloitus ja eteneminen .....                                                 | 19        |
| 3.4. Asemakaavan tavoitteet .....                                                              | 19        |
| 3.4.1. Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet .....                                           | 19        |
| 3.4.2. Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen .....                 | 20        |
| 3.5. Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset .....                               | 20        |
| 3.5.1. Kaavaratkaisun valinta ja perusteet .....                                               | 20        |
| <b>4. Asemakaavan kuvaus .....</b>                                                             | <b>21</b> |
| 4.1. Kaavan rakenne .....                                                                      | 21        |
| 4.1.1. Aluevaraukset .....                                                                     | 21        |
| 4.1.2. Kaavamerkinnot - ja määräykset .....                                                    | 21        |
| 4.1.3. Nimistö .....                                                                           | 24        |
| 4.1.4. Mitoitus .....                                                                          | 25        |
| 4.2. Kaavan vaikutukset ja tavoitteiden toteutuminen .....                                     | 25        |
| 4.2.1. Vaikutusten arviointi .....                                                             | 25        |
| 4.2.2. Ympäristön häiriötekijät ja ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen ..... | 28        |
| <b>5. Asemakaavan toteutus .....</b>                                                           | <b>29</b> |
| 5.1. Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat .....                               | 29        |
| 5.2. Toteuttaminen ja ajoitus .....                                                            | 29        |
| 5.3. Toteutuksen seuranta .....                                                                | 29        |

## Liitteet

1. Asemakaavan seurantalomake (lisätään ehdotusvaiheessa)
2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
3. Kaavakokousten ja viranomaisneuvottelujen muistiot
4. Yhteenvedot lausunnoista ja vastineet
5. Valokuvia/havainnekuvia alueesta
6. Tehdyt selvitykset
  - a. Selvitys lisalmen kulttuurikeskuksen rakennushistoriasta
  - b. Inventointikortit:
    - 207 lisalmen Uusi kirkko (nykyinen Pyhän Ristin kirkko)
    - 209 lisalmen yhteislyseo (nykyinen lisalmen Lyseo)
    - 210 lisalmen tyttölyseo (nykyinen Juhani Ahon koulu)
    - 232 Vesitorni-paloasema (osa nykyistä LUMA-keskusta)
    - 299 lisalmen kulttuurikeskus
    - 408 LUMA-keskus
    - 287a Alueinventointi: Kirkkoaukio ja puistoakselit
    - 287b Alueinventointi: Kirkkopuistonkatua ja Otavankatua kehystävä rakennettu ympäristö
7. Kaavamuutoksen myötä kumoutuva kaava



## 2. LÄHTÖKOHDAT JA ALUEEN NYKYTILANNE

### 2.1. Selvitys suunnittelualueen oloista

#### 2.1.1. Alueen yleiskuvaus

Kirkonmäki on lisalmen ruutukaava-alueen maaston korkein kohta, jolle sijoittuu useita kulttuurihistoriallisesti arvokkaita rakennuksia ja puistoalue. Kirkonmäki on vanhimmissa lisalmen kaavoitusta koskevissa suunnitelmissa monumentaaliaukioksi suunniteltu alue. Näin ollen se on myös kaupunkirakenteen kannalta kulttuurihistoriallisesti arvokas alue.

Kirkonmäki ja puistoakselit ovat valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä ja sitä kuvataan mm. seuraavasti: *” lisalmen Kirkkoaukion, Kirkkopuiston ja Otavan puiston muodostama akselisommitelma on historiallisesti, symbolisesti ja kaupunkikuvallisesti kaupungin ydinkeskustan merkittävin kokonaisuus. Pyhän Ristin kirkko (aik. Uusi kirkko) sijaitsee Otavan- ja Kirkkopuiston muodostamien näkymäakselien leikkauskohdassa keskellä Kirkkoaukiota ydinkeskustan korkeimmalla kohdalla. Mäeltä avautuu maisema kolmeen suuntaan Porovedelle. Kirkko näkyy komeasti kauas etelään näkymäakselin päätteenä. Itä-länsisuuntaisen Kirkkopuistoakselin itäisenä päätteenä on ortodoksinen Pyhän Profeetta Eliaan kirkko.”*

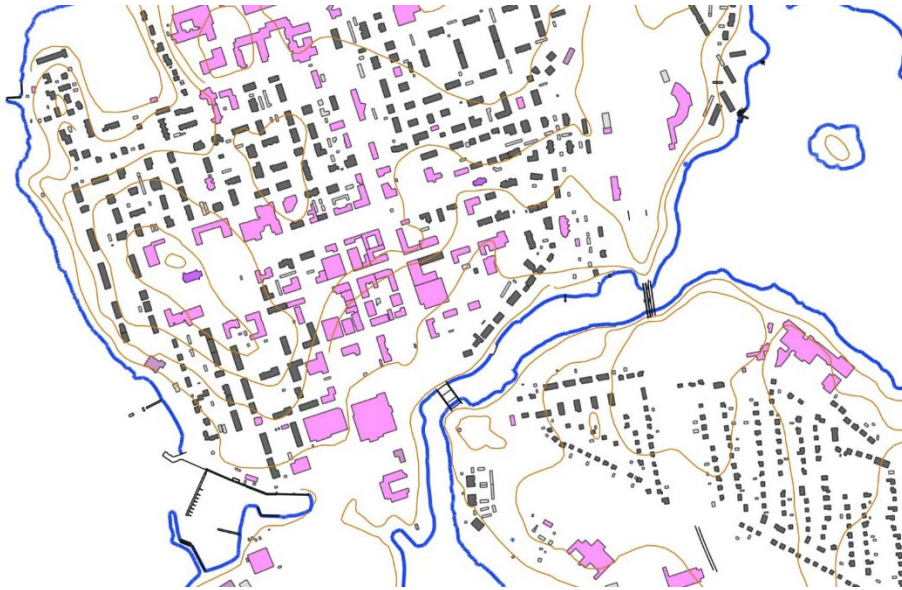
Kaava-alue sijaitsee keskustassa ruutukaava-alueella rajautuen länsisivultaan Haukiniemenkatuun, pohjoisessa Päiviönkatuun ja etelässä Savonkatuun. Kyseiset katualueet ovat ainakin osittain mukana kaavamuutosalueessa. Kaava-alueella sijaitsevat rakennukset: Kulttuurikeskus, Pyhän Ristin kirkko, Lyseo, Juhani Ahon koulu ja LUMA-keskus Majakka. Alue on pääosin lisalmen kaupungin omistama. Pinta-alaltaan alue on noin 6 ha.



Kuva 2 Viistoilmakuva, 2023, länteen.

### 2.1.2. Luonnonympäristö ja maisema

Alueella ei ole luonnontilaista ympäristöä. Kaava-alueella on rakennettua ja puistomaisena hoidettua, pääosin nurmipintaista puistoaluetta. Kirkonmäellä on myös joitain iäkkäitä puita.



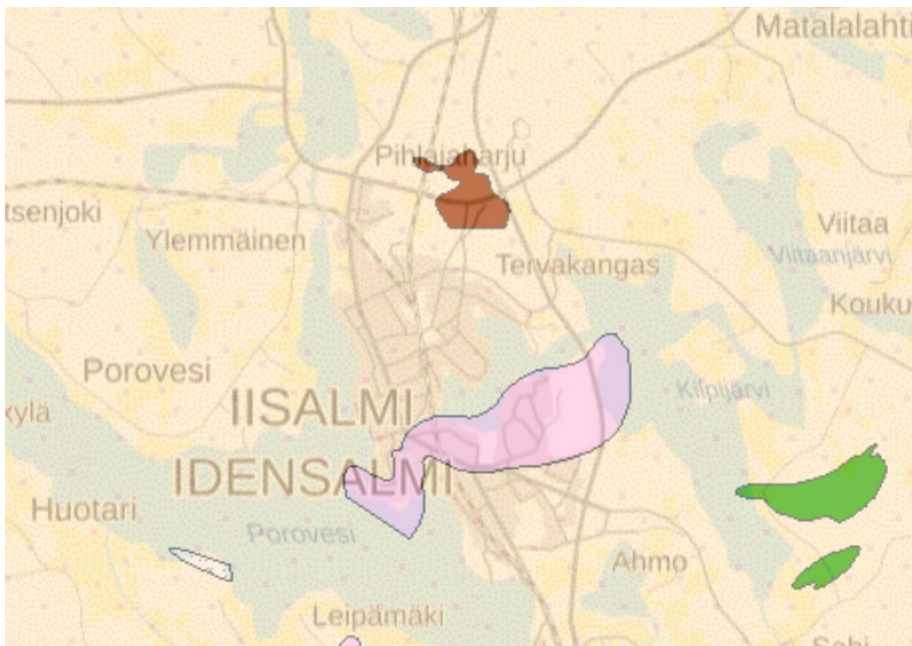
*Kuva 3 Korkeuskäyrät ja rakeisuus. Kirkkoaukio ja Kirkkopuisto erottuvat muusta rakenteesta. Korkein kohta sijaitsee Kirkonmäellä, noin + 107 mpy.*

Kirkonmäki sijoittuu Iisalmen keskusta-alueen topografisesti korkeimmalle kohdalle. Kirkonmäki korkeine rakennuksineen erottuu kaupungin siluetissa mm. etelästä kaupunkiin saavuttaessa. Alueella ei ole vesistöjä tai uomia.



*Kuva 4 Näkymä etelästä saavuttaessa kohti Kirkonmäkeä.*





Kuva 5 Alueen kallioperä. Graniitti (vaaleanpunainen) ja tonaliittinen gneissi (pilkutettu alue).  
<https://gtkdata.gtk.fi/Kalliopera/index.html>

### 2.1.3. Rakennettu ympäristö

#### Puistoalue

Kirkkoaukiolle on laadittu yleissuunnitelma vuonna 2002, kts.kohta ”muut suunnitelmat ja selvitykset”. Suunnitelman ovat tehneet Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy. Suunnitelmaa on toteutettu mm. puurivi-istutusten ja reittien linjaamisen osalta. Aukion kaakkoiskulmaa ei ole toteutettu suunnitelman mukaan: paikalla on edelleen pysäköintialuetta ja hiekkapintainen kenttä. Läheinen koulu hyödyntää kenttäaluetta. Kirkonmäen puistoalueen yleisilme on avoin, vihreä ja hoidettu. Tontit rajautuvat puistoalueisiin luontevasti, pääosin istutusten rajaamina. Näkymälinjat ovat selkeät pohjoiseen, itään (Kirkkopuistoon) ja etelään.

#### Rakennukset

Monumentaaliaukion keskellä on arkkitehti Eino Pitkäsen suunnittelema **Pyhän Ristin kirkko** (1934). Kirkonmäkeä rajaavat arkkitehti Yrjö Sadeniemen suunnittelema **Iisalmen Lyseo** (1932), arkkitehti Seppo Ruotsalaisen **Juhani Ahon koulu** (1957) sekä arkkitehti Bertel Strömmerin suunnittelema **vesitorni/paloasema** (1932), jota täydentää arkkitehtitoimisto Pekka Laation suunnittelema **LUMA-keskus** (2003).





*Kuva 6 Vasemmalla lissalmen Uusi kirkko (nykyinen Pyhän Ristin kirkko). Oikealla lissalmen yhteislyseo (nykyinen lissalmen Lyseo).*



*Kuva 7 Vasemmalla LUMA-keskus Majakka, jonka takana vesitorni/paloasema. Oikealla lissalmen tyttölyseo (nykyinen Juhani Ahon koulu).*

**Kulttuurikeskus** sijoittuu Kirkkoaukiolta jatkuvan Kirkkopuiston varteen. Kulttuurikeskus on vuonna 1989 valmistunut koko korttelin käsittävä rakennus, jossa sijaitsevat mm. kirjasto-, konserttisali- ja kansalaisopiston tilat. Kulttuurikeskuksen on suunnitellut arkkitehti Pekka Pitkänen ja rakennus on alkuperäisessä käytössään.



*Kuva 8 Kulttuurikeskus.*

Kulttuurikeskusta koskien on tehty selvitys kulttuurikeskuksen rakennushistoriasta. Alueen rakennuksista on inventointikortit.

### **Alueen toiminnot**

Alueella sijaitsee kaupungin keskeisiä oppilaitosrakennuksia: Iisalmen lyseo ja Juhani Ahon yläaste. LUMA-keskuksessa on mm. opetustiloja, salitiloja ja valmistuskeittiö. Alueella on myös kirkko. Alueella ei ole asuinkäytössä olevia kiinteistöjä.

Kirkkoaukion kaakkoiskulmassa on rakentumaton tonttialue, jolla sijaitsee pysäköintipaikkoja ja osin kenttäalue. Tällä alueella on myös maanalaisia tiloja ja siihen liittyviä teknisiä rakenteita. Alueella ei ole erityisiä ympäristöhäiriöitä aiheuttavia toimintoja.

Alueelta ei ole tiedossa muinaisjäännöksiä.

Alueen ajoneuvoliikenne perustuu ruutukaavaan rakentuneeseen katuverkostoon. Kirkkoaukion eteläpuolinen katuosuus on katkaistu ajoneuvoliikenteeltä. Kulttuurikeskuksen eteläpuolinen katuosuus on yksisuuntainen Riistakadulta Ilvolankadun suuntaan. Tällä katuosuudella on pysäköintipaikkoja. Muutoin alueen pysäköinti on osoitettu tonteille tai erillisille LPA-alueille Kirkonmäellä. Lisäksi on osin seurakunnalle vuokrattuja pysäköintipaikkoja Ilvolankadun varressa Kirkkoaukion kaakkoiskulmassa.

### 2.1.4. Maanomistus



|                                                                                   |                                                      |
|-----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
|  | Alueen omistaa Iisalmen kaupunki.                    |
|  | Alueen omistaa Iisalmen kaupunki, alue on vuokrattu. |
|  | Muu kuin Iisalmen kaupunki omistaa.                  |

Kuva 9 Maanomistus.

## 2.2. Suunnittelutilanne

### 2.2.1. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

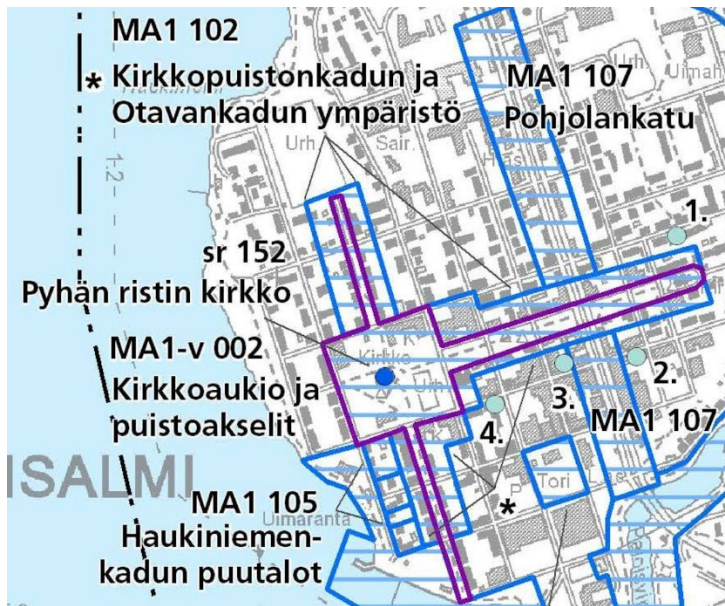
Valtioneuvosto päätti valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Kaavahanketta koskevia tavoitteita ovat mm.:

- *Luodaan edellytykset vähähiiliselle ja resurssitehokkaalle yhdyskuntakehitykselle, joka tukeutuu ensisijaisesti olemassa olevaan rakenteeseen.*
- *Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.*
- *Huolehditaan valtakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvojen turvaamisesta.*
- *Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.*

### 2.2.2. Maakuntakaava

**Pohjois-Savon maakuntakaavassa** (Ym vahv. 7.12.2011, muutoksia 15.1.2014, 1.6.2016 ja 19.11.2018) Iisalmen kirkkoaukio ja puistoakselit ovat kulttuuriympäristön kannalta valtakunnallisesti tärkeä alue tai kohde (MA1-v 21.002). Pyhän Ristin kirkko (sr-21.152). Kulttuurikeskus sisältyy maakunnallisesti arvokkaaksi määriteltyyn Kirkkopuistonkadun ja Otavankadun ympäristöön (MA 102). Kaava-alueelta Pyhän ristin kirkko, lukio, Juhani Ahon yläaste ja Lumakeskus sisältyvät MA 1-v alueeseen.



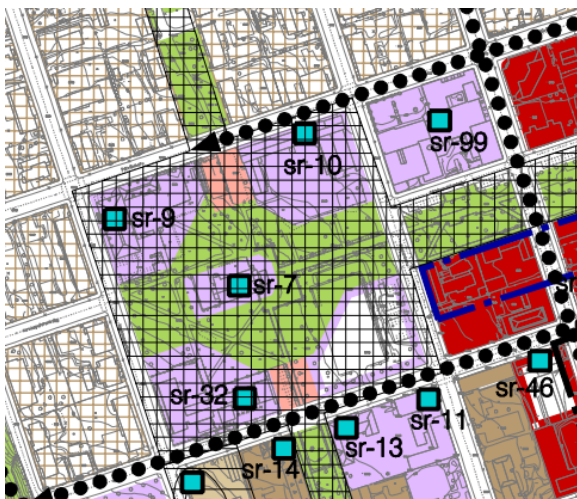


Kuva 10 Ote Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, lialmen keskustan kulttuuriympäristö.

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 on valmisteilla.

### 2.2.3. Yleiskaava

**lialmen keskustaseudun osayleiskaavassa** (lialmen kaupunginvaltuusto hyväksynyt 26.3.2007) suunnittelualue on osoitettu julkisten palvelujen ja hallinnon alueena sekä virkistysalueena. Pysäköintialueet on osoitettu kortteleiden väliin Päiviönkadun ja Savonkadun varsille. Alueen rakennukset on osoitettu merkinnällä suojeltava rakennus. Kirkkoaukio on osoitettu valtakunnallisesti merkittävänä rakennettuna kulttuuriympäristönä, jolla asemakaavaa laadittaessa on varmistettava kulttuuri- ja historiallisten arvojen säilyminen. Päiviönkadulle ja Savonkadulle on osoitettu merkintä kehitettävä kevyen liikenteen yhteys.



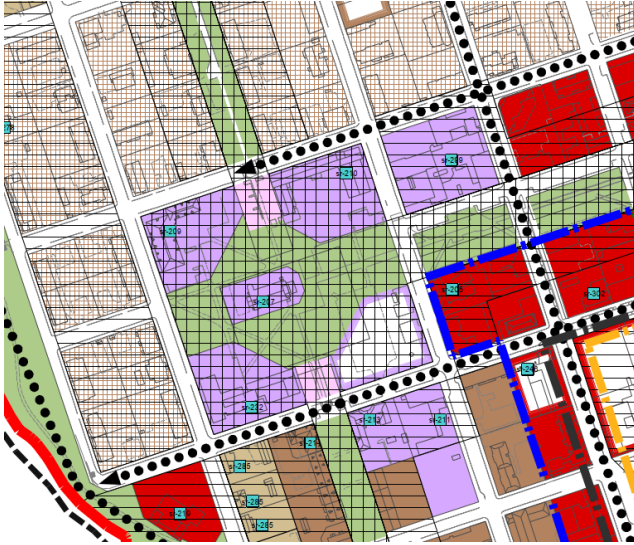
Kuva 11 Ote lialmen keskustaseudun osayleiskaavasta, ydinkeskusta (KV 26.3.2007 § 30)

lialmessa on vireillä **koko kaupungin kattavan strategisen yleiskaavan** laatiminen.

Yleiskaavaehdotuksessa suunnittelualue on osoitettu merkinnällä julkisten palvelujen ja hallinnon alueena sekä virkistysalueena. Alueen rakennukset on osoitettu merkinnällä suojeltava rakennus.



Kirkkoaukio kuuluu valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön alueelle. Kulttuurikeskus kuuluu maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaalle kulttuuriympäristö ja maisema-alueelle. Katualuille on osoitettu kehitettävän kevyen liikenteen yhteys -merkintä, lukuun ottamatta Haukiniemenkatua, Kirkkopuistonkatua ja Ilvolankatua.



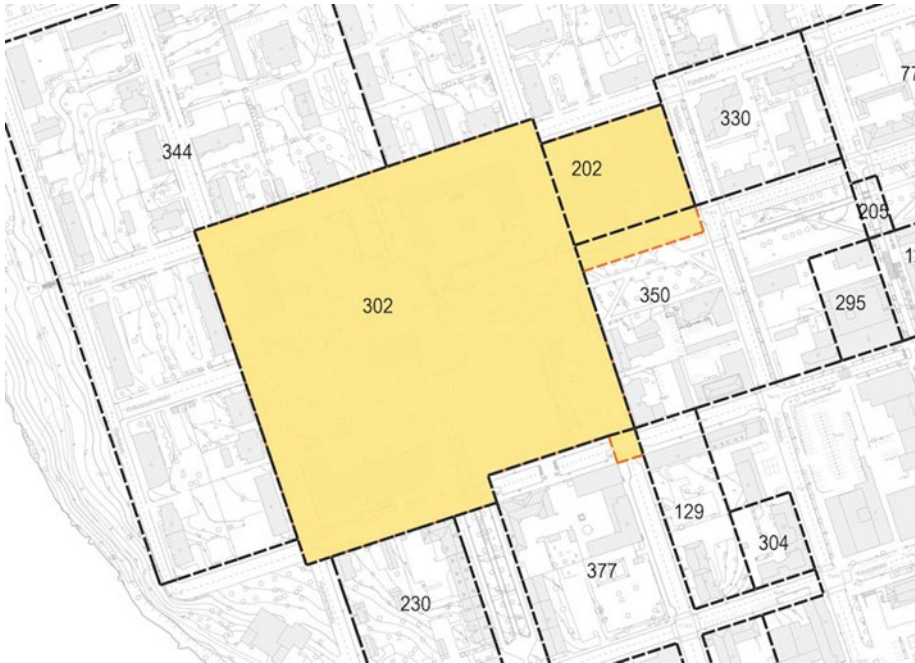
Kuva 12 Ote Iisalmen strategisesta yleiskaavaehdotuksesta, keskusta (KH 18.9.2023 § 208).

#### 2.2.4. Asemakaava

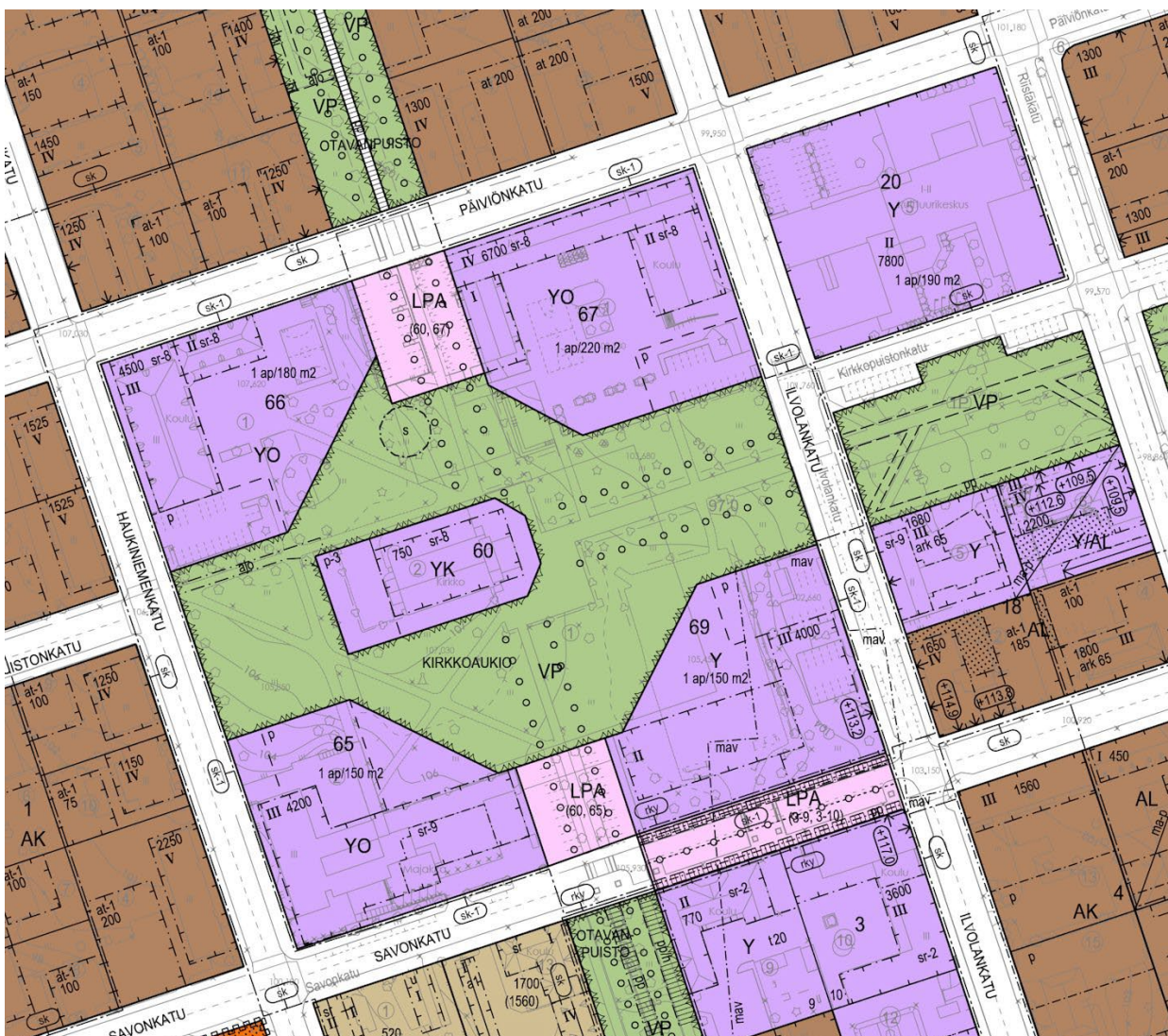
Kaava-alueella kulttuurikeskuksen korttelissa on voimassa **asemakaava AK 202** (LH 29.11.1985), jossa alueelle on osoitettu yleisten rakennusten korttelialue. Kulttuurikeskuksen asemakaava on vuodelta 1985, eli ajalta ennen kulttuurikeskuksen valmistumista.

Kirkkoaukiolla ja katualueilla on voimassa **asemakaava AK 302** (KV 19.11.2001), jossa kortteliin 60 on osoitettu kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten korttelialue. Kortteleihin 65–67 on osoitettu opetustoimintaa palvelevien rakennusten korttelialueita sekä kortteliin 69 on osoitettu yleisten rakennusten korttelialue. Kirkkoaukion alueelle on osoitettu myös autopaikkojen korttelialueita sekä puistoa. Lyseo, Juhani Ahon koulu ja vanha paloasema/vesitorni on suojeltu asemakaavalla. Kirkkoaukio on asemakaavassa määritetty kaupunkikuvallisesti tärkeäksi alueeksi, jonka toteutuksessa tulee noudattaa perinteisen aukiosommitelman henkeä siten, että alueen kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Näkymäakselit kirkon torniosaan tulee selkeyttää ja puurivit toteuttaa Kirkkopuiston ja Otavanpuiston puurivien jatkeena. Pyhän Ristin kirkko on suojeltu kirkkohallituksen päätöksellä vuonna 2003.

Kaavamuutos kohdistuu myös **asemakaavan AK 350** (KV 20.12.2010) alueelle ja **asemakaavan AK 377** (KV 7.12.2020) alueelle.



Kuva 13 Kaavoitustilanne.



Kuva 14 Ote ajantasa-asekaavasta.

### 2.2.5. Rakennusjärjestys

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt rakennusjärjestyksen 23.9.2019 § 58.

### 2.2.6. Rakennuskiellot

Kaava-alueella on voimassa rakennuskielto.

### 2.2.7. Päätökset, sopimukset, suunnitelmat ja investoinnit

Kulttuurikeskuksen peruskorjaus ja uudistaminen hanke on vireillä lisälmen kaupungin toimitiloilla. Kulttuurikeskuksen peruskorjauksen ja uudistamisen hankesuunnitelma on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 8.5.2023.

### 2.2.8. Kiinteistörekisteri

Alue kuuluu kiinteistörekisteriin.

### 2.2.9. Pohjakartta

lisälmen kaupungin teknisen toimialan kaupunkimittausyksikkö on tarkastanut pohjakartan vuonna 2023.

### 2.2.10. Muut suunnitelmat ja selvitykset

- Suojelupäätökset: Pyhän Ristin kirkko on suojeltu kirkkolailla.
- lisälmen Kirkkoaukio sekä Kirkkopuistonkatu ja Otavankatu yleissuunnitelma (2002)

Maisema-arkkitehdit Byman & Ruokonen Oy laatimaa yleissuunnitelmaa on osin toteutettu Kirkkoaukiolla. Suunnitelmaa ei ole toteutettu kaakkoiskulmauksen osalta. Tällä alueella sijaitsee hiekkapintainen kenttäalue, jota läheiset koulut hyödyntävät ja jonka Ilvolankadun puoleisessa osassa on toteutunut pysäköintipaikkoja.

Ote yleissuunnitelman kohdasta 2.1 Kirkkoaukio: ”*Ehdotus*

*Kirkkoaukio on jäsenetty kirkkoarkkitehti Eino Pitkäsen vuonna 1933 laatiman luonnoksen hengessä. Tavoitteena on hillitty ja rauhallinen kokonaisuus, joka säästää vähäeleistä, funktionalistista kirkkoarkkitehtuuria. Aukiosommitelma on geometrinen ja keskeiset kulkuakselit katsovat suoraan kohti kirkon tornia. Diagonaalit reitit on suunnattu kohti sisäänkäyntejä ja liikenteen päävirtoja. Kirkon edessä on leikattavilla pensasaidanteilla rajattu kokoontumisaukio ja sakastin puolella huoltopiha. Katujen puurivit jatkuvat aukiolle asti, mutta mäen korkein kohta säilytetään avoimena.*

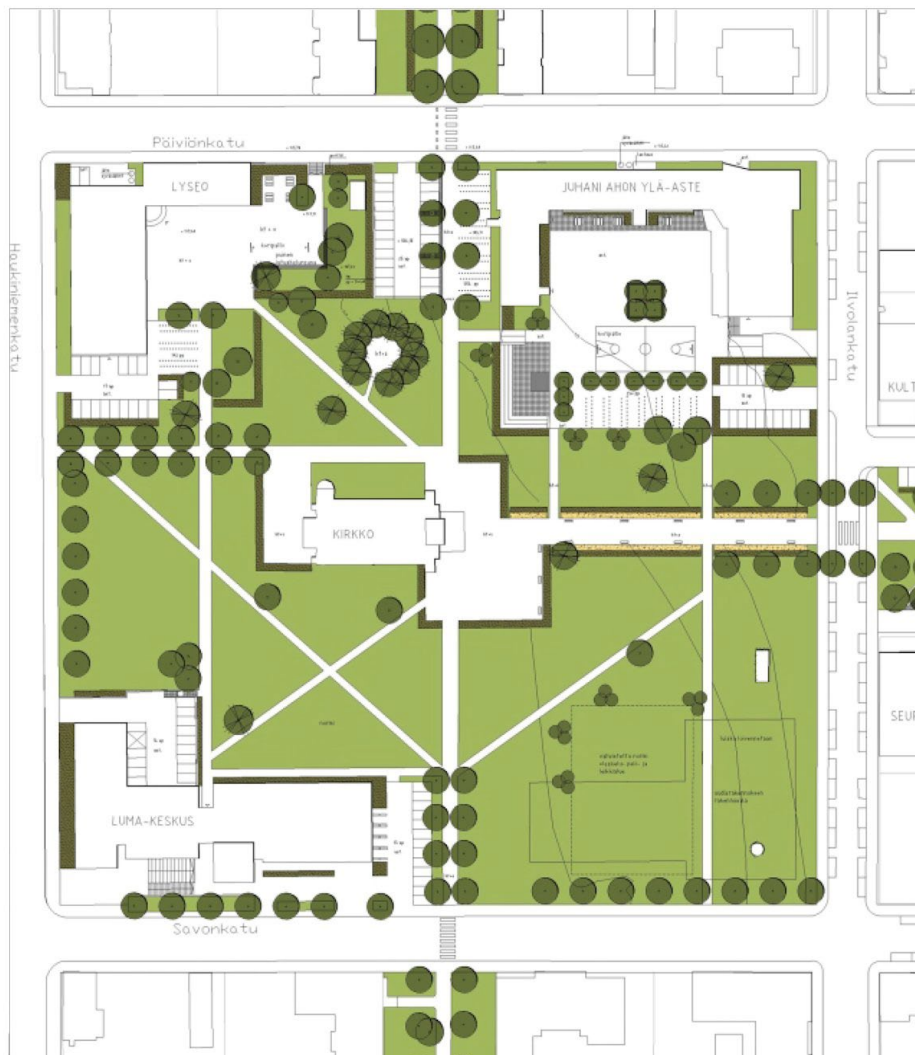
*Sorapintainen pallokenttä muutetaan nurmikentäksi. Nurmen rakenteina hyödynnetään sorakentän pohjaa, jolloin pinnasta saadaan kulutusta kestävä. Kenttä on osa kukkulan yhtenäistä nurmipintaa. Reunoille istutetaan yksittäisiä pensasryhmiä, jotka tulevaisuudessa voivat jäädä pihan istutuksi, mikäli kaakkoiskulman rakennus toteutuu.*



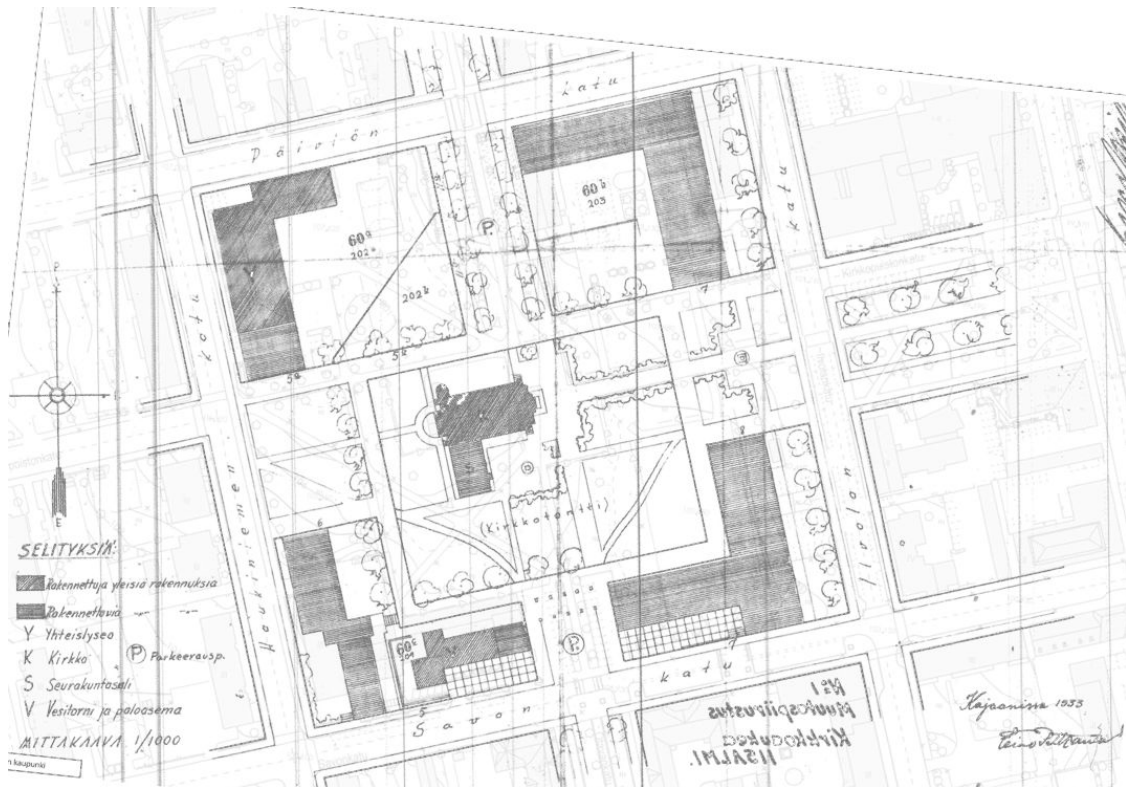
*Pysäköintitaskut poistetaan Ilvolankadun puolelta ja siirretään Seurakuntatalon pohjoispuolelle. Pengerretty maasto loivennetaan alkuperäiseen, kauniisti laskeutuvaan muotoonsa. Vihreä puistopinta kohottaa kirkon arvoiseensa asemaan aukion keskipisteenä. Väestönsuojan ilmanvaihtorakennusten seinustoille istutetaan köynnöksiä, jolloin ne naamioituvat osaksi puistoa.*

*Rakenteilla olevan Luma-keskuksen piha-alueet on suunniteltu osaksi kokonaissommitelmaa. Savonkadun varressa tammirivi jatkuu tontin puolella. Muurit liitetään maastoon pensas- ja köynnösistutusten avulla.*

*Ylhäällä mäellä kasvavia komeita pihtoja täydennetään harkittuihin paikkoihin istutettavilla yksittäispuilla. Kirkon pääovelle johtava käytävä rajataan leikattavalla pensasaidalla ja kesäkukkanauhoilla tai perennaistutuksilla. Rinteeseen ja sisääntuloaukiolle on sijoitettu penkit. Pääkäytävät reunustetaan noppakivistä tehdyllä vesikourulla.”*



*Kuva 15 Ote Kirkkoaukiosta suunnitelmasta Iisalmen Kirkkoaukio sekä Kirkkopuistonkatu ja Otavankatu yleissuunnitelma (2002).*



Kuva 16 Eino Pitkäsén suunnitelma Kirkkoaukiota koskien vuodelta 1933.

- Kaavaa varten on laadittu selvitys kulttuurikeskuksen rakennushistoriasta (2023) ja se on kaavaselostuksen liitteenä.
- Kaava-alueen rakennuksista laaditut inventointikortit ovat kaavaselostuksen liitteinä.

### 3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELU JA KAAVAPROSESSI

#### 3.1. Asemakaavan suunnittelun tarve

Asemakaavan muutoksella uusitaan vuosilta 1985 ja 2001 olevat asemakaavat. Työssä selvitetään muun muassa alueen kulttuuriympäristön arvot, sillä Kirkonmäen alue on saanut statuksen valtakunnallisesti arvokas Kirkkoaukio ja puistoakselit asemakaavan tekemisen jälkeen ja kulttuurikeskuksen asemakaava taas on ajalta ennen kulttuurikeskuksen rakentamista.

#### 3.2. Osallistuminen ja yhteistyö

##### 3.2.1. Osalliset

Kaavahankkeessa osallisia ovat seuraavat tahot:

##### **Viranomaiset:**

- Pohjois-Savon ELY-keskus
- Pohjois-Savon liitto
- Kuopion kulttuurihistoriallinen museo
- Pohjois-Savon pelastuslaitos

##### **Lautakunnat, neuvostot:**

- tekninen lautakunta
- tekninen jaosto
- sivistys- ja hyvinvointilautakunta
- Ylä-Savon ympäristölautakunta
- nuorisoneuvosto
- ikäihmisten neuvosto
- vammaisneuvosto

##### **Asukkaat ja maanomistajat**

kiinteistöjen omistajat (mm. Iisalmen kaupungin toimitilat), vuokranhaltijat

##### **Järjestöt ja yhdistykset:**

- yrittäjäjärjestöt (Iiden ry, Iisalmen yrittäjät, Iisalmen Seudun yrittäjänaiset)
- Iisalmen Luonnon Ystävien Yhdistys ry
- harrastusjärjestöt
- muut tarpeen mukaan

##### **Sähkö-, vesi-, puhelinyhtiöt:**

- Savon Voima Verkko Oy
- Savon Voima Oyj / Kaukolämpö ja sähköntuotanto



Kaisanet Oy  
Telia Finland Oyj  
Iisalmen Vesi

### 3.2.2. Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläpitovaiheessa järjestettiin yleisötilaisuus.

### 3.2.3. Viranomaisyhteistyö

## 3.3. Kaavahankkeen aloitus ja eteneminen

Kaavahanke on käynnistynyt Iisalmen kaupungin aloitteesta.

Asemakaavan muutoksesta ja 1. yleisötilaisuudesta kuulutettiin Iisalmen kaupungin sähköisellä ilmoitustaululla 8.9.2023 ja Iisalmen Sanomissa 10.9.2023.

|                   |                                                                                                        |
|-------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 19.9.2023         | Ensimmäinen yleisötilaisuus: osallistumis- ja arviointisuunnitelman esittely ja osallisten kuuleminen. |
| 11.-29.9.2023     | Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä kaupungin virallisilla ilmoitustauluilla.         |
| xx.xx.-xx.xx.20xx | Kaavaluonnos oli nähtävillä ja lausunnoilla.                                                           |
| xx.xx.20xx        | Kaavaluonnoksen esittelytilaisuus pidettiin kaupungintalolla.                                          |
| xx.xx.-xx.xx.20xx | Kaavaehdotus oli nähtävillä ja lausunnoilla.                                                           |
| xx.xx.20xx        | Kaavaehdotuksen esittelytilaisuus pidettiin kaupungintalolla.                                          |

Yhteistyötä on tehty kaupungin kadut- ja ympäristövastuualueen, rakennusvalvonnan, toimitilojen sekä kartasto- ja mittausyksikön kanssa.

## 3.4. Asemakaavan tavoitteet

### 3.4.1. Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

#### Kunnan asettamat tavoitteet

Päivittää alueen vanhentuneet asemakaavat, jotka ovat rakennuskiellossa.

#### Suunnittelutilanteesta, alueen oloista ja ominaisuuksista johdetut tavoitteet

Kaavaluonnos on valmisteltu ottaen huomioon ylempiasteisten kaavojen (maakunta- ja yleiskaava) ohjausvaikutus ja alueella olevat valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön arvot. Kirkkoaukio rakennuksineen kuuluu tähän valtakunnallisesti arvokkaaseen rakennettuun kulttuuriympäristöön (RKY). Myös kulttuurikeskus nostetaan RKY-kohteen kuvauksessa esiin, mainiten sen korostavan monumentaaliaukion arvoa muiden aukioon rajautuvien arvorakennusten

ohella. Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2030 on osoitettu RKY-aluetta ympäröivä alue maakunnallisesti merkittävänä, johon mm. kulttuurikeskus sisältyy. Tällä alueella suunnittelumääräyksen mukaan on alueen tai kohteen suunnittelussa otettava huomioon rakennetun kulttuuriympäristön kokonaisuudet ja ominaislaatu ja alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia. Yleiskaavassa suojeltavina rakennuksina on osoitettu lyseo, Juhani Ahon yläaste, vanha paloasema (osa nykyistä LUMA-keskusta), Pyhän Ristin kirkko ja kulttuurikeskus.

#### **3.4.2. Prosessin aikana syntyneet tavoitteet, tavoitteiden tarkentuminen**

Täydennetään hankkeen edetessä.

##### **Osallisten tavoitteet**

##### **Asemakaavan laadulliset tavoitteet**

##### **Muut tavoitteet**

#### **3.5. Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset**

Täydennetään hankkeen edetessä.

##### **3.5.1. Kaavaratkaisun valinta ja perusteet**

Vaikutusten, selvitysten ja arvioinnin tulokset

Täydennetään hankkeen edetessä.

## 4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

### 4.1. Kaavan rakenne

Kaavaluonnos noudattelee pitkälti toteutunutta ympäristöä, koska alue on pitkälti rakentunutta ja aluetta, jolla on suojeltavia kulttuurihistoriallisia arvoja. Kaava-alueella on lisälmen keskeisiä julkisten palveluiden rakennuksia: oppilaitoksia, kulttuurikeskus ja kirkko. Siten kaavaan on osoitettu julkisten palveluiden, kirkollisten rakennusten ja opetustoimintaa palvelevien rakennusten alueita. Näiden kortteleiden pysäköinti on ratkaistu osoittamalla alueelle LPA-alueita. Lisäksi kaava-alueella on lisälmelle tunnusomainen sekä kaupunkirakenteellisesti, historiallisesti ja maisemallisesti arvokas Kirkonmäen alue, joka sijaitsee kaupungin keskustan topografisesti korkeimmalla sijainnilla ja jonka yhteyteen keskeisiä arvorakennuksia on valmistunut menneinä vuosikymmeninä monumentaaliaukio-sommitelmaa noudattaen.

#### 4.1.1. Aluevaraukset

Kaavakartalla on osoitettu alueen käyttötarkoitukset. Kuten aiemmassa kappaleessa on kuvattu, toiminnot ovat pitkälti toteutuneen tilanteen mukaisia. Ne myös noudattavat yleiskaavan ohjausta. Uudisrakentamisen sopeuttamista arvokkaaseen ympäristöön on korostettu kaavamääräyksiin. Pysäköinnin järjestämiseksi on osoitettu alueita, jotka ovat jo nyt pysäköintikäytössä. Kirkkoaukion kulman rakentamismahdollisuus on säilytetty monumentaaliaukio-sommitelman täydentymiseksi. Oppilaitosten piha-alueet ja puistoalueet on säilytetty entisessä laajuudessaan.

#### 4.1.2. Kaavamerkinnot - ja määräykset

Kaavamerkinnot ovat luettavissa kaavakartalta. Suojelumerkinnot koskevat pääosaa alueen rakennuskannasta. Suojelumerkinnot mukaisesti: rakennusta ei saa purkaa. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen rakennustaiteellisesti arvokas tai kaupunkikuvan kannalta merkittävä luonne säilyy. Korjaus- ja muutostöidenpiteistä tulee pyytää museoviranomaisen lausunto.

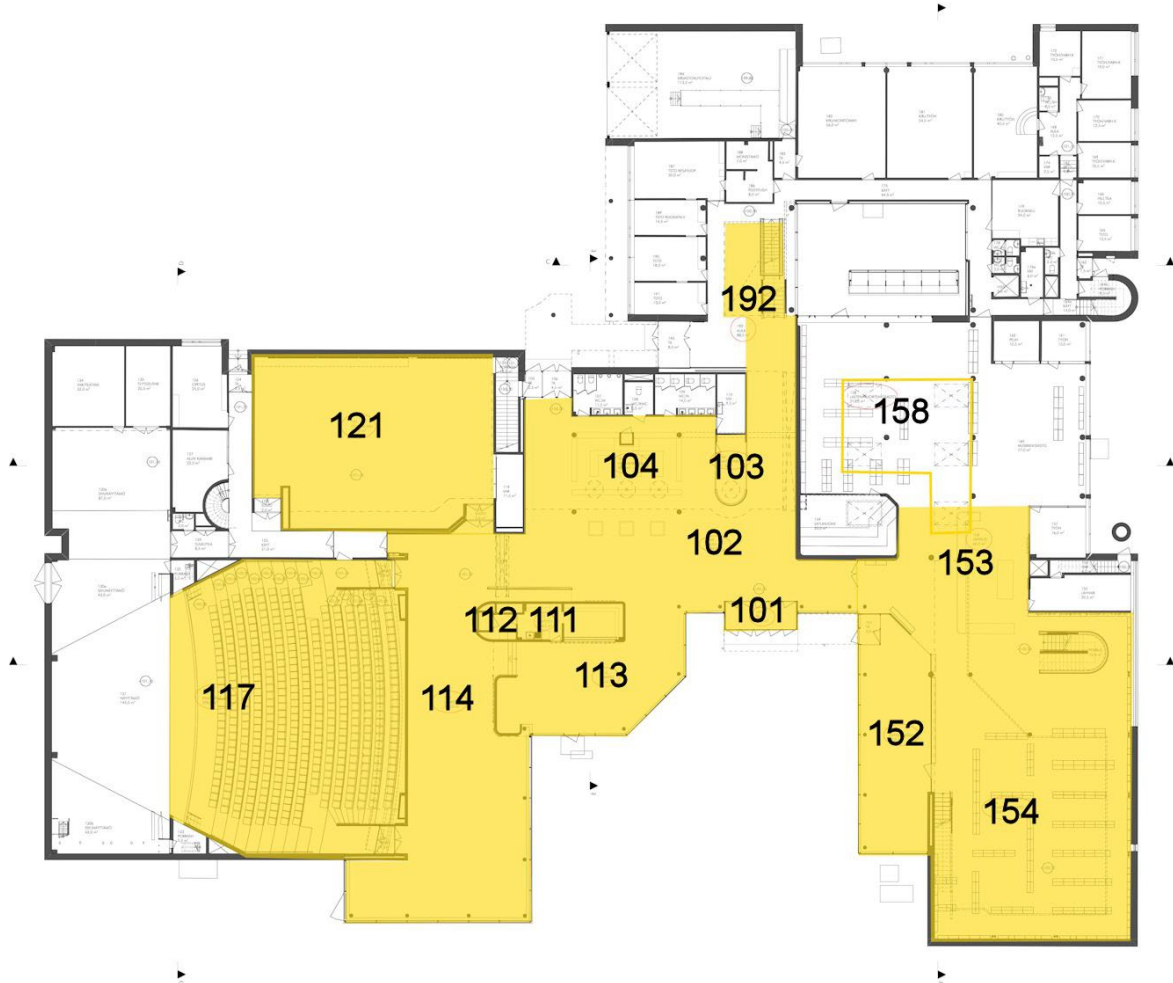
Kaavakartalla on myös mm. rky-aluerajaus sekä sk-rajaus.

#### Keskeiset yleismääräykset:

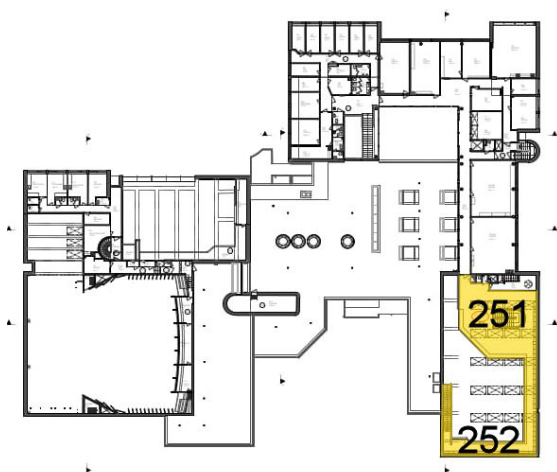
- Kulttuurikeskuksen suojeltavia sisätiloja ovat salitilat (117,121), keskeiset aula- ja lämpiötilat (101,102,103,104,114,192), kahvio (111–113) sekä keskeiset kirjastotilat (152–154,158, 251–252). Suojeltavissa sisätiloissa suojelu koskee tilajaon periaatteita ja aukotusta. Aula-, kahvio- ja lämpiötilojen osalta suojelu koskee myös lattia- ja seinämateriaaleja. Tarvittaessa näitä materiaaleja on mahdollista uusia alkuperäistä materiaalia mahdollisimman hyvin vastaavalla materiaalilla. Aula- ja lämpiötilojen alkuperäiset kiinteät kalusteet ja salitilojen pääovet tulee pyrkiä säilyttämään. Kirjaston tilassa 158 suojelu koskee aukotusta kattoikkunoiden osalta. Pohjoisen aulan (192) osalta suojelu koskee portaikon kaksikerroksista osuutta siten, että sen avoin tilallinen luonne säilyy. Numerot viittaavat huonetilalukuihin.



Alla olevissa kuvissa on kaaviomuodossa esitetty väritettyinä tilat, joihin sisätilojen suojelumääräyksiä kohdistuu kaava luonnoksessa.



Kuva 17 Tilat, joihin asemakaavaluonnoksessa on esitetty kohdistuvan sisätiloja koskevia suojelumääräyksiä. Kulttuurikeskus, 1.krs.



Kuva 18 Tilat, joihin asemakaavaluonnoksessa on esitetty kohdistuvan sisätiloja koskevia suojelumääräyksiä. Kulttuurikeskus, 2.krs.

Tiloissa olevat seinä- ja lattiamateriaalit on kuvattu liitteenä olevassa "Selvitys lisälmen kulttuurikeskuksen rakennushistoriasta" selvityksessä. "lisälmen kirjasto- ja kulttuuritalo,

rakennusselitys” asiakirjassa on kuvattu mm. pintamateriaaleja. Alla on otteita rakennusselitys-asiakirjasta.

*Tilojen 102,105,114 ja 152 laatoitettavaksi määrätyt seinät laatoitetaan julkisivulaatoilla (s.95). Keraamisena laattana käytetään kaikissa laattapintaisissa eleneteissä Pukkilan lasitettua julkisivulaattaa 48\*152\*8 mm, väri erikoisväri. Laattasaumat 4 mm. (s.104). Tilan 114 ja 102 sekä 113 väliset portaat päällystetään tilan 114 Wilton-matolla (s.100).*

*Luonnonkivipäällysteet. Lattia päällystetään kalkkikivilaatoilla. Kivilaatu: Norrwange (A.WLiljeberg Oy, HKi), kiven tulee olla kaikkialla samansävyistä. Laattojen leveys lattioissa: yleensä 300 mm; vakioleveyden ohella käytetään myös kapeampia laattarivejä niin, että laattarivien saumat osuvat määrättyihin seinälinjoihin tai kumiin piirustuksen mukaisesti. Laattojen pituus lattioissa: pituutena sallitaan vaihteleva pituus 400-1000mm, kuitenkin niin, että viereisten laattarivien saumojen etäisyys toisistaan vähintään 150mm. Laattojen paksuus 30 mm. Pintakäsittely: lattiahiottu pinta hyväksyttävän mallin mukaisena. Saumaus suoritetaan hienolla sementtilaastilla hieman kivipintaa syvemmälle. Saumojen leveys noin 2 mm. (s.115).*

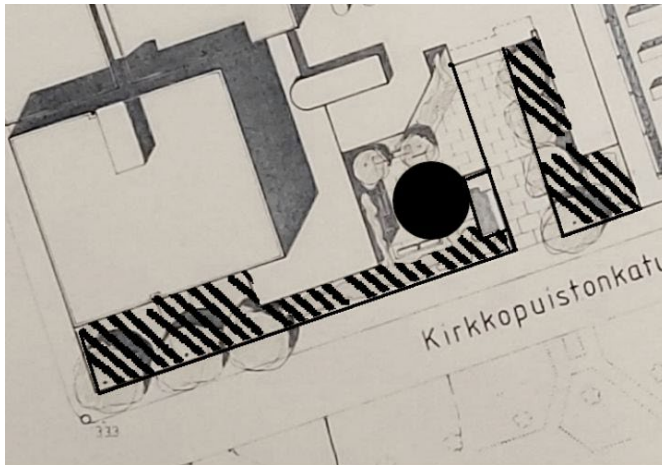
*Wilton-mattolattiat. Lattiapäällysteenä käytetään 10 mm paksua (nukan korkeus 9 mm) Hardtwist-wilton-mattoa, nukattiheys 37 nukkaa/cm<sup>2</sup>, lankamäärä vähintään 2000 gr/m<sup>2</sup>, raaka-aineena villa (80%) ja polyamidi (20%) kudottuna kolmikuteisena Jacquard-kudontana (Kutomo Fellman Oy, Ristiina). Matto kudotaan kolmea eri väristä lankaa käyttäen. (s.116)*

*Puurakenteiset erityisovet. Juhlasalin ja pienen salin pääovet (1151,1152,1161,1162,1181,1182,1232). Ovet ovat erikoispiirustuksen mukaisia koivukehysovia, joiden ääneneristävyyden tulee olla vähintään 34 dB. Ovipeilit päällystetään Friitalan verhoilunappanahalla. Erikoispiirustuksen mukaiset vetimet AISI 31-terästä. Ovien riittävää aukipitokulmaa varten tehdään seiniin kolot vetimille. Kolot verhoillaan AISI 316-teräksellä erikoispiirustuksen mukaisesti. Kaikki teräspinnan hiottuja ja kiilloitettuja. (s.78)*

Rakennusselitys-asiakirja sisältää tietoja myös teetetävien kalusteiden osalta, kuten aulan ja lämpiön sohvat sekä aulan kiinteä naulakko (s. 133–134).

- Kulttuurikeskuksen eteläpuolisen sisääntulopihan jäsentely tulee säilyttää.

Jäsentelyn säilyttämisellä tarkoitetaan tukimuurien sijainnin, suihkukaivon ja veistojalustan (vesiaihe) sijainnin ja mittasuhteiden sekä istutusalueiden säilyttämistä. Toiminnallisesti jäsentelyn säilyttäminen tarkoittaa suoran kulkuyhteyden säilyttämistä kadulta pääoville sekä vesialtaan, tukimuurin ja rakennuksen väliin jäävän aukiopihan/oleskelualueen säilyttämistä.

**Kuvan selitteet:**

Viivoitus: istutettava alue

Ympyrä: piha-aukio

Yhtenäiset viivat pääovelle: kulkuyhteys

Suorakaiden aukion ja kulkuyhteyden välissä: vesiaihe

Yhtenäinen viiva katualueita vasten: tukimuurit

Kuva 19 Kaaviokuva sisääntulopihan jäsentelystä.

**Keskeiset Kirkkoaukiota koskevat yleismääräykset (kaavaluonnos):**

- Kirkkoaukion korttelialueille tulee laatia erilliset aukiosommitelmaa tukevat pihasuunnitelmat, joissa piha-alueet, joita ei rakenneta eikä käytetä pysäköintiin, tulee rakentaa puistomaisesti välittömästi aukiosommitelmaan liittyen. Myös pysäköintiin käytettävät alueet tulee jäsenöidä selkeästi ja sopeuttaa ympäristöön, osana aukiosommitelmaa.
- Kirkkoaukion alueelle tulevien uudisrakennusten, rakennelmien ja rakenteiden sekä maaston pinnanmuotojen ja korkeusasemien tulee sopeutua aukion muihin rakennuksiin ja ympäröivään kaupunkirakenteeseen sekä huomioida alueen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot, kuten alueen funktionalistiset suunnitteluperiaatteet.
- Kirkkoaukiolla avoimen maiseman erityispiirteet tulee säilyttää. Maisemaa tulee hoitaa pääosin avoimena. Kulkuväyliä, pintoja, materiaaleja, rakenteita ja istutuksia tulee hoitaa ja tarvittaessa uudistaa siten, että kokonaisuuden kulttuurihistoriallinen arvo säilyy. Toimenpiteiden tulee perustua aluetta koskevien suunnitelmien, toteutuksen ja säilyneisyyden tuntemukseen.
- Kirkon itäpäädyssä tulee säilyttää aukio (s-1).

s-1 merkittyä pihtaryhmää voidaan uusia yksittäisten puiden korvaamisella tai tarvittaessa istuttaa uudet taimet yhtäaikaaisesti puiden kunnon vuoksi. Mikäli ryhmä uusitaan kokonaisuudessaan, voidaan puulajia tarvittaessa vaihtaa toiseen havupuuhun. Lajivalinnassa tulee hyödyntää riittävää alan asiantuntemusta.

**4.1.3. Nimistö**

Alueen nimistö ei muutu.

#### 4.1.4. Mitoitus

Rakennusoikeuden muutokset kortteleittain (kaavaluonnos):

| Kortteli (käyttötarkoitus) | Rakennusoikeus (k-m <sup>2</sup> ) | Rakennusoikeus muutos (k-m <sup>2</sup> ) |
|----------------------------|------------------------------------|-------------------------------------------|
| Kortteli 67 (YO)           | 4 500 + 7 200 = 11 700             | + 500 k-m <sup>2</sup>                    |
| Kortteli 60 (YK)           | 750                                | 0                                         |
| Kortteli 3 (Y)             | 4 500 + 4 000 = 8 500              | + 300 k-m <sup>2</sup>                    |
| Kortteli 20 (Y)            | 8 000                              | + 200 k-m <sup>2</sup>                    |
| <b>Yhteensä</b>            | 28 950 k-m <sup>2</sup>            | +1000 k-m <sup>2</sup>                    |

## 4.2. Kaavan vaikutukset ja tavoitteiden toteutuminen

### 4.2.1. Vaikutusten arviointi

#### Kaavaluonnosvaihe

| Arvioitava tekijä                         | Sisältö                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
|-------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Ihmisten elinolot ja ympäristö            | Kaavamutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin. Kaava-alueella ei ole asuinkiinteistöjä, joskin kaava-alue rajautuu suurimmilta osin asuinkerrostalovaltaisiin alueisiin. Alueiden käyttötarkoitukset tai liikennejärjestelyt eivät juurikaan muutu. Myös ympäristöominaisuudet pysyvät nykyisenkaltaisina.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Maa- ja kallioperä, vesi, ilma ja ilmasto | Ilmastonmuutoksen huomioiminen<br><br>Kaava on pitkälti toteutuneelle alueelle sijoittuva ja siinä hyödynnetään olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Korttelit ovat varattuina yleisten rakennusten käyttöön ja ne sijoittuvat keskeisesti taajamarakenteeseen (saavutettavuus myös ilmaston kannalta kestävämmillä kulkutavoilla ja koulujen osalta). Tiivis rakenne mahdollistaa teknisten verkostojen tehokkaan hyödyntämisen. Alueella on viheraluetta, joka edesauttaa suotuisan pienilmaston syntymistä. Viheralueet esimerkiksi tasaavat lämpötiloja kesäisin ja muodostavat varjostusta kuumuutta vastaan. Ne myös suojaavat tuulelta ja lisäävät sadevesien imeytymispinta-alaa. Alueella on |



|                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                        | <p>hulevesiverkosto. Hulevesiverkosto johtaa hulevedet Poroveteen.</p> <p>Maa- ja kallioperä</p> <p>Maaperäkairauspisteiden tulosten perusteella voidaan päätellä, että kalliopinta on Kirkonmäellä mahdollisesti noin 1,5–2 metrin syvyydessä. Kaava-alueelle ulottuu maanalaisia tiloja. Kaavamuutoksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia alueen maa- ja kallioperään.</p> <p>Vesi</p> <p>Kirkonmäen alueella on kohtuullisen paljon vettä imevää pintaa. Osalla tonteista on laajalti vettä läpäisemättömiä pintoja (Juhani ahon yläaste, kulttuurikeskus). Myös kattopinnoilta ja katualueilta muodostuu hulevesiä. Alueella on olemassa hulevesiverkosto, josta vesiä johdetaan mm. pohjoisen ja lännen suuntiin Paloisjärveen. Alueella ei ole uomia tai muita luontaisia vesialueita.</p> <p>Ilma ja ilmasto</p> <p>Puistoalueella on olemassa olevaa puustoa. Kaavaratkaisulla ei vaikuteta merkittävästi paikallisilmastoon. Myöskään laajempia ilmastollisia vaikutuksia ei arvioida olevan kaavahankkeen sisällöstä johtuen.</p> <p>Maisemarakenne</p> <p>Alue sijoittuu keskusta-alueen korkeimmalle kohdalle (selänne). Maasto laskee Kirkonmäeltä kaikkiin ilmansuuntiin ja vesistö rajaa selännettä lännessä, muodostaen jyrkähkön rinteen vesistön rannan suuntaan. Alueelle sijoittuva kirkko toimii alueen maamerkkinä sekä kaukomaisemassa keskustaan saavuttaessa, että mm. Kirkkopuisto akselin päätteenä. Keskeiset maisemalliset arvot säilyvät.</p> |
| Luonnonolot                                                            | <p>Eläimistö ja kasvisto</p> <p>Alueella ei ole luonnontilaista ympäristöä, vaan puistoalueet ovat luonteeltaan rakennettuja ja hoidettuja.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| Alue- ja yhdyskuntarakenne, yhdyskunta- ja energiatalous sekä liikenne | <p>Energiatehokas yhdyskuntarakenne</p> <p>Alueen kiinteistöt on liitetty kaukolämpöverkostoon. Rakentuneet kiinteistöt ovat lisälmen kaupungin mittakaavassa tehokkaasti rakennettuja.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                 | <p>Palvelujen sijoittuminen yhdyskuntarakenteessa</p> <p>Kaavalla on mahdollistettu ja mahdollistetaan julkisten palveluiden sijoittuminen keskusta-alueelle.</p> <p>Kevyt liikenne, joukkoliikenne, muu liikenne</p> <p>Liikennöinti alueella ei muutu. Alueella on kattava kevyenliikenteen verkosto.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
| Kaupunkikuva, maisema, kulttuuriperintö ja rakennettu ympäristö | <p>Esteettiset vaikutukset kaupunki ja maaseutuympäristössä</p> <p>Kaavalla säilytetään myös esteettisiä arvoja, jotka liittyvät sekä viheralueisiin että alueen rakennuskantaan.</p> <p>Näkymätön ja näkyvä kulttuuriperintö</p> <p>Kirkonmäkeen liittyy monivaiheinen historiallinen kulttuuriperintö, sillä alue on rakentunut vaihteittain kaupungin kehittymisen aikana. Osa tästä kulttuuriperinnöstä on edelleen nähtävissä alueella.</p> <p>Rakennettu ympäristö</p> <p>Asemakaavassa on suojelumääräyksiä sekä rakennuskannan että puistoalueen osalta. Myös tulevia muutoksia ohjataan kaavamääräyksin huomioimaan kohteiden kulttuurihistorialliset arvot.</p> |
| Sosiaaliset vaikutukset                                         | <p>Vaikutukset vuorovaikutukseen ja yhdyskunnan toimivuuteen</p> <p>Kulttuurikeskus on yksi kaupungin keskeisistä ja eniten käytetyistä julkisista rakennuksista kävijämääränsä puolesta. Myös läheiset oppilaitokset hyödyntävät kulttuurikeskuksen tiloja.</p> <p>Kaava-alueella sijaitsevat rakennuksen ovat sellaisia, että niitä käyttää suuri osa kaupunkilaisista ja etenkin nuorista.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Yhdyskuntatalous                                                | <p>Julkiset investoinnit ja ylläpito</p> <p>Kaupungin valtuusto on tehnyt päätöksen kulttuurikeskuksen peruskorjauksesta ja uudistamisesta ennen kaavoitustyön käynnistymistä. Tässä yhteydessä on arvioitu kyseisen hankkeen kustannuksia. Kaava velvoittaa säilyttämään suojeltavat rakennukset. Kaavalla ei edellytetä tehtävän merkittäviä investointeja esimerkiksi infraan nykytilanteeseen verrattuna.</p>                                                                                                                                                                                                                                                         |

|                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Iisalmen kaupunkistrategia:<br><br>Visio 2030 – Suomen<br>houkuttelevin<br>seutukaupunki | Inspiroiva Iisalmi – Hyvinvoinnin ja osaamisen aktiivinen kehittäjä: Edistämme kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla monipuoliset ja saavutettavat kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut.<br><br>Ihana Iisalmi – Toimivan ja turvallisen kaupunkiympäristön rakentaja: Rakennamme toimivaa, viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä eri käyttäjäryhmät huomioiden. Toimitilamme ovat terveellisiä käyttää ja edistämme vähähiilistä rakentamista. Yhdyskuntarakenteemme on tiivis ja toimivat palveluverkko on hyvin saavutettavissa, puistot houkuttelevat ihmiset liikkumaan.<br><br>Ihmeiden Iisalmi – Vetovoimainen ja monipuolinen seutukeskus |
|------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Vaikutusten arviointia on tehty luonnosvaiheessa virkamiestyönä.

#### **4.2.2. Ympäristön häiriötekijät ja ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen**

Alueella ei ole todettu merkittäviä ympäristön häiriötekijöitä. Kaavassa ei ole tähän liittyen määräyksiä. Kaavan toteuttaminen ei merkittävästi muuta toteutunutta ympäristöä, sillä kaavan tavoitteet liittyvät pitkälti olevien arvojen säilyttämiseen. Kirkonmäen rakentumattoman kulman rakentuessa tapahtuisi muutos nykytilanteeseen. Kyseinen tontti on ollut jo voimassa olleessa kaavassa.

## **5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS**

### **5.1. Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat**

Kaavan sisältöä kuvaavassa kappaleessa on avattu yleismääräysten sisältöä.

### **5.2. Toteuttaminen ja ajoitus**

### **5.3. Toteutuksen seuranta**

lissalnessa 14.11.2023

Hannele Kelavuori  
asemakaava-arkkitehti